

Vlaamse Overheid
Departement Omgeving
**Afdeling Gebiedsontwikkeling,
Omgevingsplanning en –projecten**
Directie Gebiedsontwikkeling – Team Mer
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
T 02/553 80 79
mer@vlaanderen.be
www.omgevingvlaanderen.be

Richtlijnen voor het Plan-MER voor het 'Beleidsplan ruimte' van de provincie Antwerpen

Initiatiefnemer:
Provincie Antwerpen
Dienst ruimtelijke planning
Koningin Elisabethlei 22
2018 Antwerpen

31 augustus 2020
PLMER-263-RL

1. Inleiding

De provincie Antwerpen maakt een Beleidsplan Ruimte op voor haar grondgebied. Daarin geeft ze haar visie op de ruimte in de provincie zodat er in de toekomst voor iedereen ruimte is om te wonen, te werken en te leven. Duurzaam omgaan met de beschikbare ruimte is noodzakelijk voor de toekomstige generaties én voor het milieu en het klimaat. Het beleidsplan bestaat uit een strategische visie voor de lange termijn en drie beleidskaders die op middellange termijn zorgen voor de uitvoering van de visie: 'Ruimtelijke vertaling van de strategische visie', 'Levendige kernen' en 'Verdichten en ontlichten van de ruimte'.

Het plan is plan-m.e.r.-plichtig volgens het DABM¹.

Gelijktijdig met de opmaak van het Beleidsplan Ruimte zal een plan-MER opgesteld worden conform het generieke spoor uit het DABM². De kennisgeving van dit plan-MER werd door het Team Mer volledig verklaard op 9 januari 2020 en ter inzage gelegd in elke stad en gemeente van de provincie Antwerpen. Die terinzagelegging zou lopen van 3 februari tot en met 2 april 2020, maar werd geschorst³ van 27 maart 2020 tot en met 24 april 2020. De terinzagelegging liep opnieuw vanaf 25 april 2020 tot en met 1 mei 2020. De terinzagelegging werd aangekondigd op de website van het Team Mer, in de krant De Standaard van 3 februari 2020 en via aanplakking op officiële aanplakplaatsen van de betrokken steden en gemeenten.

Tegelijkertijd vroeg het Team Mer adviezen bij de administraties en openbare besturen, en bij de Nederlandse instanties.

Het Team Mer stelt deze bijzondere richtlijnen (verder richtlijnen) op om de methodologie die in het plan-MER gevolgd moet worden, vast te leggen. Zij houden rekening met principieel verplichte onderdelen van een plan-MER op basis van art. 4.2.8 §1bis van het DABM, de relevant geachte onderdelen uit de ontvangen inspraakreacties en adviezen (zie overzicht in bijlagen). Er werd in dit dossier geen 'richtlijnenvergadering' georganiseerd gezien de COVID-19 crisis. De organisatie van een richtlijnenvergadering is geen wettelijke verplichting.

Deze richtlijnen hebben betrekking op de reikwijdte, het detailleringsniveau en de inhoudelijke aanpak van het plan-MER.

Het plan-MER moet opgesteld worden zoals door de initiatiefnemer voorgesteld in de kennisgeving, aangevuld/aangepast met de specifieke vereisten die in deze richtlijnen geformuleerd worden.

¹ Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, B.S. 3 juni 1995, zoals herhaaldelijk gewijzigd.

² Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, B.S. 3 juni 1995, zoals herhaaldelijk gewijzigd.

³ Conform artikel 13 van het noodbesluit van vrijdag 27 maart 2020 ('Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van artikel 5 van het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, wat betreft ruimtelijke planning, complexe projecten, plan-milieueffectrapportage en leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten')

Waar de kennisgeving en de richtlijnen van elkaar zouden afwijken, moet voorrang gegeven worden aan de richtlijnen.

2. Voorgenomen plan en alternatieven, algemene en methodologische aspecten

Verloop van de MER-procedure

Momenteel is enkel nog maar de conceptnota van het beleidsplan voorhanden. De beschrijving van het plan is dus tot op heden nog vrij abstract, algemeen, conceptueel en weinig gedetailleerd. De milieueffectbeoordeling zal dus logischerwijs op dat zelfde niveau gebeuren, zoals voorgesteld wordt in de KG. Wanneer in een latere fase van de opmaak van het beleidsplan dit plan verder geconcretiseerd en gedetailleerd wordt, zal ook het MER dat niveau moeten volgen. Dit is een element dat in deze richtlijnen nog niet vastgelegd wordt, maar mogelijk in de toekomst in aanvullende bijzondere richtlijnen wordt gespecificeerd.

Gezien het een milieueffectbeoordeling op strategisch niveau betreft, wordt in de KG een vernieuwende methodologie voorgesteld die niet de klassieke indeling in disciplines volgt. Het Team Mer is van mening dat alle relevante disciplines inhoudelijk wel aan bod komen doorheen de voorgestelde methodologie.

De effecten van het plan zullen niet beperkt blijven tot de provincie Antwerpen, maar kunnen doorwerken buiten de provinciegrenzen. Die provinciegrensoverschrijdende effecten dienen ook beschreven te worden.

Gelieve extra te motiveren waarom net die 10 SDG's relevant geacht worden en de overige 7 niet.

Verscheidene steden en gemeentes gaven in hun advies reeds informatie m.b.t. de (gewenste) ruimtelijke ontwikkeling van hun grondgebied. Deze informatie wordt niet verwerkt in deze richtlijnen gezien het informatie betreft m.b.t. een verdere concretisering van het beleidsplan zelf. De informatie wordt wel doorgegeven aan de provincie.

In verscheidene adviezen worden vragen gesteld m.b.t. de bevoegdheid van de provincie om over bepaalde onderwerpen uitspraken te doen, zoals bijvoorbeeld de mobiliteitsplanning en de inrichting van de gemeentelijke kernen. Het is o.i. aan de provincie om er voor te zorgen dat de inhoud van het plan tot haar bevoegdheid behoort. Als Team Mer vragen wij dat de volledige inhoud van het plan onderzocht wordt.

In de KG wordt voorgesteld dat er enkel een kwalitatieve (en dus geen kwantitatieve) evaluatie zal gebeuren. Het Team Mer vraagt dat voor bepaalde aspecten er toch een kwantitatieve of semi-kwantitatieve beoordeling gebeurt. Dit wordt verder gespecificeerd in deze richtlijnen.

De referentiesituatie

De referentiesituatie is de huidige situatie (2020). Het is daarom van belang om deze situatie voldoende en eenduidig in beeld te brengen en indien mogelijk kwantitatief. Hiervoor kan onder andere informatie gehaald worden uit het milieurapport dat de algemene toestand van het milieu in Vlaanderen beschrijft, analyseert en evalueert (www.milieurapport.be).

De beleidskaders hebben een planhorizon van 10 à 15 jaar. In 2030 kan men bijgevolg aannemen dat de beleidskaders (grotendeels) uitvoering kunnen krijgen. Om de effecten van de uitvoering van de beleidskaders te kennen zou idealiter de situatie in 2030 vergeleken moeten worden mét en zonder het beleidsplan. Gezien echter de onzekerheid omtrent de evoluties die zullen plaatsvinden tussen 2020 en 2030 is dit geen evidente oefening. Daarom zal volgende dubbele oefening gedaan worden:

- 1) De effecten van het uitvoeren van de beleidskaders zal vergeleken worden met de huidige situatie 2020.
- 2) Daarnaast is het ook belangrijk om een beeld krijgen van de mogelijke toekomstige evoluties tegen 2030. Voor elk thema zal dit behandeld worden in een beschrijvende “doorkijk”. Bij de beschrijving van de verwachte situatie in het jaar 2030 dient duidelijk aangegeven te worden met welke gestuurde ontwikkelingen en verwachte autonome evolutie rekening gehouden werd (bvb. klimaatverandering, evolutie van de biodiversiteit). Er zal rekening gehouden worden met een aantal verschillende scenario's/toekomstbeelden om de effecten van het plan en de bereikbaarheid van de gestelde doelstellingen te beoordelen. Er kan namelijk een groot verschil zijn tussen bepaalde huidige trends enerzijds en anderzijds doelstellingen in (ambitieuze) akkoorden. Het MER zal deze bandbreedte beschrijven en de aannames motiveren.

Een beperkte milieubeoordeling van de strategische visie

Het plan zoals beschreven in de conceptnota is opgebouwd uit een ‘strategische visie’ en een verdere uitwerking ervan in drie ‘beleidskaders’. In de kennisgeving (KG) wordt gesteld dat deze principiële beleidskeuzes beoordeeld zullen worden op hun effecten op het milieu. Tevens wordt gesteld in de KG dat *“gezien de beleidskaders een concretere vertaling vormen van de strategische visie, de milieubeoordeling in het plan-MER zich in eerste instantie zal focussen op de beleidskaders.”* In de KG wordt dus eigenlijk voorgesteld om geen milieueffectbeoordeling van de strategische visie te doen.

Het eerste beleidskader luidt ‘Beleidskader ruimtelijke vertaling van de strategische visie’. Gezien die strategische visie uitdrukkelijk geconcretiseerd wordt in één van de drie beleidskaders, is het Team Mer het ermee eens dat de milieueffectenbeoordeling voornamelijk dient te focussen op de milieueffecten van de 3 beleidskaders.

Een strategische visie heeft echter een langere tijdshorizon dan een beleidskader. De Memorie van Toelichting bij de invoering van de beleidsplanning stelt het volgende: *“De strategische visie omvat een langetermijnvisie op de ruimtelijke ontwikkeling van het betrokken grondgebied. Dit onderdeel*

moet dus een toekomstbeeld schetsen waarnaar kan worden toegewerkt. Met 'lange termijn' wordt hier een planhorizon van 20, 30 jaar bedoeld, of zelfs langer. Dat is zeker niet onlogisch: veel ruimtelijke veranderingen vergen tijd, en ruimtelijke ingrepen zijn vaak moeilijk omkeerbaar. [...] Een beleidskader omvat de meer operationele keuzes voor de middellange termijn. Het geeft aan hoe en met wie de gewenste ruimtelijke ontwikkeling wordt gerealiseerd. Een beleidskader vult dus de beleidsruimte in die in de strategische visie werd opengelaten over de manier waarop en het ritme waarmee aan de lange termijn doelstellingen wordt gewerkt. Een beleidskader heeft een planhorizon van 10, 15 jaar en bevat een werkprogramma voor pakweg twee regeerperiodes."

Daarom vraagt het Team Mer om toch ook voor de strategische visie een beperkte milieueffectbeoordeling te doen waarbij een doorkijk gebeurt op langere termijn. De beschrijving van deze doorkijk zal rekening moeten houden met vele onzekerheden (o.w.v. de verre planningshorizon) maar zou wel een globaal en kwalitatief beeld moeten kunnen schetsen van de effecten van het plan. Voor de (beperkte) milieueffectbeoordeling van de strategische visie dient een later referentiejaar dan 2030 (bijvoorbeeld 2050) gekozen te worden en dient dus aan doorkijk op langere termijn gedaan te worden.

Beoordeling effecten

In de KG wordt het volgende gesteld:

"Voorliggend MER zal de milieugevolgen (positief en negatief) van de operationalisering van de beleidslijnen uit het Provinciaal Beleidsplan Ruimte Antwerpen in beeld brengen. Het vooropgestelde doel voor 2030 dat in akkoorden of andere beleidsplannen op Europees, federaal, Vlaams of provinciaal niveau is vastgelegd (voor zover van toepassing voor het betreffende thema), vormt het ijkpunt voor de beoordeling van de effecten. De mate waarin dit doel - door toedoen van het Beleidsplan Ruimte in de verschillende aspecten- al dan niet wordt bereikt, wordt beoordeeld. Op deze manier verkrijgen we inzicht in welke mate het Beleidsplan Ruimte bijdraagt aan de verbetering van het milieu en de leefomgeving, maar ook of en in welke mate de vooropgestelde verbetering wordt belemmerd."

Het Team Mer beaamt deze methodiek waarbij getoetst wordt aan in akkoorden/beleidsplannen vooropgestelde doelen, maar benadrukt graag dat het belangrijk is dat in het MER ook de mogelijk negatieve effecten van een specifiek beleidskader op andere thema's beoordeeld worden. Dit betekent dat er dus bovenop de toetsing aan vooropgestelde doelen ook een beschrijving dient te gebeuren van de effecten van een beleidskader op andere beleidskaders. Via de milieueffectbeoordeling kan zodoende een inzicht bekomen worden in de mate waarin elke specifiek beleidskeuze een effect heeft op een beleidskeuze die een ganse andere materie behelst.

Alternatieven

M.b.t. alternatieven wordt in de KG het volgende gesteld:

“In dit MER worden geen alternatieven voor het Beleidsplan Ruimte bestudeerd. Het Beleidsplan Ruimte is immers het resultaat van een lang en grondig gevoerd iteratief proces, waarbij meerdere pistes werden verkend, maar de voorliggende opties uiteindelijk werden verkozen. [...] Wel is het zo dat door de wisselwerking tussen het plan-MER en de opmaak van het beleidsplan tijdens het proces nog impliciet vanuit de milieubeoordeling suggesties voor verfijning van het Beleidsplan Ruimte of voor alternatieven of varianten naar voor kunnen komen, die kunnen meegenomen worden bij de afwerking van het Beleidsplan Ruimte.”

Het Team Mer bevestigt deze werkwijze.

Gelieve te verduidelijken wat hier boven bedoeld wordt met ‘waarbij meerdere pistes werden verkend’.

Beleidskader ‘verdichten en ontlichten van de ruimte’ – aandachtspunten landbouw

De landbouw maakt een belangrijk aandeel uit van de open ruimte. De uitgewerkte beleidskaders kunnen een impact genereren op de agrarische structuur, zowel in positieve als negatieve zin. In het MER dient voldoende aandacht te gaan naar een beoordeling van de effecten van de beleidskaders op landbouw.

Thema ‘klimaat’

Binnen dit thema wordt de impact van het voorgenomen ruimtelijk beleid op klimaatmitigatie en -adaptatiedoelstellingen in kaart gebracht, evenals de impact van klimaatverandering op het ruimtelijk beleid.

Om de effecten van het plan te beschrijven is het in de eerste plaats noodzakelijk om de huidige situatie (2020) zo correct mogelijk -en bij voorkeur kwantitatief – in beeld te brengen.

Met de volgende elementen kan rekening gehouden worden binnen dit thema:

- Er dient voldoende aandacht te gaan naar het aspect landbouw binnen het thema ‘klimaat’.
- Het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 dat op 9 december 2019 werd goedgekeurd, kan gebruikt worden bij het aftoetsen van de doelstellingen.

De Vlaamse Klimaatstrategie 2050 kan als randvoorwaarde opgenomen worden.

Voldoende aandacht dient te gaan naar het ruimtelijk faciliteren van lokaal energiedelen (elektrische en warmte) en de productie van hernieuwbare energie. De ruimtelijke inpassing ervan is vaak niet vanzelfsprekend gebleken.

Thema ‘biodiversiteit’

Het is vooralsnog onduidelijk t.o.v. welk 'doel' het voorliggend plan getoetst zal worden. Dat dient verduidelijkt te worden.

Naast de reeds in de KG vermelde 'relatie met andere thema's', kan ook toegevoegd worden dat er een relatie is met de manier waarop bestaande infrastructuren beheerd en onderhouden worden.

In de KG staat dat de grensoverschrijdende milieueffecten van het Beleidsplan Ruimte geëvalueerd zullen worden. Speciale aandacht dient daarbij te gaan naar de mogelijke grensoverschrijdende effecten op Natura 2000-natuurgebieden alsook de overige natuurgebieden in de provincie Noord-Brabant (Nederland).

Er dient niet enkel aandacht te zijn voor de Natura 2000 gebieden, maar voor alle natuurgebieden.

De problematiek van de vermessing en verzuring dient in het MER behandeld te worden.

Thema 'mobiliteit en bereikbaarheid'

Het effect van het voorliggend plan op de grootte van de pendelstromen en de stromen van en naar afnemers en toeleveranciers kan onderzocht worden. Deze hebben ook betrekking op het thema 'klimaat', aangezien de uitstoot van CO² voor een groot deel veroorzaakt wordt door verkeer over de weg.

Binnen dit thema kan er ook aandacht zijn voor het agrarisch functioneren en de functiemenging binnen de open agrarische ruimte.

Binnen het thema 'gezonde en veilige leefomgeving' kan gewezen worden op het gegeven van de verkeersveiligheid op zich.

Bij kwalitatieve overstaplocaties wordt rekening gehouden met de ruimtelijke functies die deze eventueel kunnen opnemen, en welke verblijfskwaliteit deze moeten bieden.

Binnen het tragewegennetwerk is de mate van groei een mogelijk criterium. Daarnaast lijkt ook de evolutie van de aangeboden toegankelijkheid, kwaliteit en comfort langsheen deze wegen belangrijk in functie van het gebruik ervan;

Volgens het recente wetgevend kader van de Vervoerregio's (Decreet Basisbereikbaarheid 26 april 2019 en omzendbrief MOW 2019 01) hebben de vervoerregio's een decretale opdracht om een regionaal mobiliteitsplan op te maken. Het lijkt er momenteel op dat ook de provincie in haar beleidsplan uitspraken zal doen m.b.t. dit onderwerp door het gewenste vervoers- en kernennetwerk in beeld te brengen. In dit MER dient beoordeeld te worden wat in het beleidsplan is opgenomen.

In het MER zal de mate waarin het Beleidsplan Ruimte een effect heeft op het terugdringen van de slechte luchtkwaliteit beschreven worden, alsook de mate waarin het Beleidsplan de

doelstellingen met betrekking tot een verbetering van de luchtkwaliteit tegenwerkt dan wel bevordert.

Als subthema kan 'multimodaliteit' toegevoegd worden.

In het MER kan onderzocht worden wat de milieu-impact is van de 'weekendverblijven'.

De versterking van de multimodale bereikbaarheid van het buitengebied moet onderzocht worden teneinde na te gaan hoe de verdichting in deze kernen gestuurd kan worden naar een duurzame mobiliteit.

Voldoende aandacht dient besteed te worden aan de modus 'fiets' bij het beoordelingskader.

Thema 'ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving en erfgoedwaarden'

Met volgende elementen kan rekening gehouden worden:

- Bij het subthema 'zorgvuldig ruimtegebruik' de mate waarin in de hoogte kan worden gebouwd meenemen als beoordelingscriterium.
- De opsomming van de 'zwakke' openruimtefuncties die in de verdrinking komen, beperkt zich momenteel in de KG tot "natuur, waardevolle cultuurlandschappen, extensieve landbouw en ruimte voor waterberging". Er dient ook voldoende aandacht te zijn voor de impact op de reguliere landbouwpercelen, die mogelijk in de verdrinking komen te staan door de groeiende ruimtevrage van wonen, werken, ontspanning en energie. De bovenvermelde zwakke openruimtefuncties zijn juridisch beter beschermd.
- Mobiliteitsinfrastructuur vereisen effectief een bepaalde ruimtevrage. De manier waarop deze infrastructuur vorm krijgen en uitgerust worden, bepaalt evenwel ook deels welke ruimtelijke kwaliteiten langsheen deze infrastructuur bestaan of ontstaan.

Vanuit het gegeven van verdichten en verweven is er een belangrijke relatie tussen het thema 'ruimtelijke kwaliteit' en het thema 'gezondheid'.

De impact van de intensieve veeteelt (o.a. kippenkwekerijen) op de andere functies in de open ruimte moet onderzocht worden. Dit dient tevens besproken te worden binnen de thema's 'biodiversiteit' en 'gezonde leefomgeving'.

De impact van bepaalde beleidskeuzes op de leefbaarheid van uiteenlopende types van kernen. Dit is relevant voor eerder landelijke dorpskernen met een minder goede 'knoop -en plaatswaarde'. De ontwikkelingsperspectieven die geboden worden aan een kern kunnen een impact hebben op de leefbaarheid van die kern.

Thema 'gezonde en veilige leefomgeving'

Het aspect externe veiligheid kan mee opgenomen worden. Relevante ontwikkelingen (vb. wonen, kwetsbare locaties, door publiek bezochte gebouwen en recreatiegebieden, bedrijvigheid,

windturbines) binnen de consultatiezones kunnen immers een invloed hebben op de externe veiligheid.

Het derde punt (i.e. relatie met het thema “ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving”) van hoofdstuk 4.5.2 dient herbekeken of extra gemotiveerd te worden in het licht van het advies van het Departement Landbouw en Visserij dat *‘er geen aantoonbare relatie is tussen het “grootte-areaal” en/of “intensivering” van de landbouw met betrekking tot de duurzame uitbating van het bedrijf, het ruimtebeslag en het effect op waterkwantiteit, noch op dat van een “gezonde en veilige leefomgeving”. Dit onderwerp heeft betrekking op de duurzaamheid van uitbating van de bedrijfsvoering, en niet op de omvang en grootte van een bedrijf. Een kleinschalig of een extensief bedrijf kan eveneens een grote impact genereren op de bodem- en waterkwaliteit’*

Bij dit thema is het zinvol om een onderscheid te maken tussen enerzijds de luchtkwaliteit op zich en de blootstelling aan luchtvervuiling bij de beoordeling.

Het lijkt ook zinvol om aandacht te besteden aan de problematiek van luchtkwaliteit in straat canyons.

Aan de beoordelingscriteria in hoofdstuk 4.5.3 kan ook blootstelling nog toegevoegd worden.

Voor de beoordeling wordt aangegeven dat een toetsing aan de doelstellingen uit de luchtbeleidsplannen zal gebeuren ten opzichte van toekomstige streef- en grenswaarden zonder een kwantitatieve analyse en modelleringen uit te voeren, op een louter kwalitatieve wijze dus. Het Team Mer vraagt om dit indien mogelijk ook kwantitatief te doen.

Wat de beoordeling van het geluidsklimaat betreft, wordt in de KG aangegeven dat er geen kwantitatieve beoordeling zal worden uitgevoerd. Waar mogelijk moet toch nagegaan worden of (een beperkte) kwantificering mogelijk is (bvb. geluidseffecten inschatten op basis van wijziging in verkeersintensiteiten). In het beoordelingskader is er momenteel qua beoordelingscriteria opgenomen: ‘de mate waarin geluidsoverlast wordt teruggedrongen’. Het is niet duidelijk op welke manier dit zal gebeuren als er geen kwantitatieve inschatting zal gebeuren. Er kan ook best rekening gehouden worden met de effecten van bijkomende geluidblootgestelden door nieuwe ruimtelijke inplantingen van woningen of andere kwetsbare functies. Hoewel de strategische geluidsbelastingkaarten voor belangrijke wegen en spoorwegen niet gebiedsdekkend zijn, kunnen deze wel een eerste uitgangspunt zijn om na te gaan of bepaalde gebieden geschikt zijn voor het inplanten van nieuwe kwetsbare functies.

In het MER kan ook best een inschatting gegeven worden van de impact die de uitbraak van een besmettelijke ziekte (zoals de recente uitbraak van het COVID-19 virus) heeft op onze samenleving met zijn huidige ruimtelijke ordening. In het beleidsplan kan aangegeven worden hoe onze samenleving via ruimtelijke beleidsplanning beter klaargestoomd kan worden om zich tegen dergelijke uitbraken te beschermen. Zulke passages zijn momenteel nog niet opgenomen in het beleidsplan. Vanuit het MER kunnen daartoe eventueel suggesties gedaan worden.

‘Bescherming tegen hitte’ kan toegevoegd worden als subthema.

Alle informatie omtrent waterkwaliteit, waterkwantiteit en omtrent 'Weser' zal op een herkenbare wijze weergegeven worden in het MER.

In het kader van de beoordeling van de 'impact op de gezonde leefomgeving' moet uitgegaan worden van de GAW's in plaats van de milieukundige normen.

Andere

De Vlaamse Waterweg stelt voor om in het icoon 'economische bereikbaarheid' een binnenschip mee op te nemen.

De volgende aspecten m.b.t. het aspect '**water**' kunnen best onderzocht worden:

- De impact van verdichting op de (lokale) waterhuishouding. Verdichting houdt vaak in dat er grote oppervlaktes verhard of bebouwd worden en de infiltratie beperkt wordt. Zo wordt een gebied bijzonder kwetsbaar voor overstromingen. Tegelijkertijd veroorzaken deze gebieden door hun dichte bebouwing vaak problemen (impact op afstroomhoeveelheid hemelwater, impact op overstromingsgevoelige waterlopen, ...). Langs de andere kant zijn er natuurlijk ook opportuniteiten voor bv. gezamenlijk hergebruik van hemelwater in stedelijk gebied, de aanleg van overstromingsgebieden of aanduiding van bouwvrije zones in andere gebieden.
- De impact van een concentratie van bewoning of bedrijven op de waterkwaliteit en de waterkwantiteit. Hetzelfde geldt ook voor bijvoorbeeld de landbouw. Een spreiding houdt in dat er meer waterlopen geïmpacteerd worden. De relatie moet duidelijk zijn en ook de consequenties voor het beheer en de waterkwaliteitsdoelstellingen voor deze waterlopen.
- De impact van nieuwe soorten (openbaar) personenvervoer op de waterwegen. De impact van het uitbreiden van het openbaar vervoer op de waterwegen door bv. inzetten en/of uitbreiden van het netwerk van de waterbus. Wil men hierop inzetten, dan zal de impact van snel varende vaartuigen zoals de waterbus op de waterwegen (zowel op de oevers als ook de waterweginfrastructuur) in beeld gebracht moeten worden.

Bij de uitwerking van goed gelegen multimodale vervoersknopen, moet rekening gehouden worden met de ruimtelijke functies die deze knopen eventueel ook kunnen opnemen.

De kennisgeving bevat het juridische en beleidsmatige kader dat voor dit MER van belang is in de vorm van een duidelijke overzichtsmatrix. Dit kader moet up to date gehouden worden tijdens de opmaak van het MER.

3. Leemten in de kennis

Het plan-MER zal opgave doen van de leemten in de kennis die tijdens het uitvoeren van het milieueffectenonderzoek werden vastgesteld. Deze leemten kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de concrete inrichting van het plangebied, maar kunnen tevens betrekking hebben op

de gebruikte methode en het inzicht in het milieueffectenonderzoek. Het MER zal aangeven hoe met deze leemten is omgegaan en hoe zij kunnen doorwerken in de verdere besluitvorming.

In het MER zal per discipline/thema aangegeven worden of er eventueel opvolgingsmaatregelen voor te stellen zijn die vanuit de leemten in de kennis noodzakelijk worden geacht of die nodig zijn in functie van de aanpak en inhoud voor de vervolgpcedure en besluitvorming.

4. Monitoring en evaluatie

Extra aandacht kan best besteed worden aan monitoring. Zoals hoger vermeld zal het MER sowieso de huidige situatie (2020) correct en in voldoende detail in beeld moeten brengen. Gezien het eerder strategische niveau van het te beoordelen plan, zal de effectbespreking in dit plan-MER zich ook eerder op een strategisch en kwalitatiever niveau bevinden. Dit strategische niveau impliceert echter dat er hoogstwaarschijnlijk bepaalde leemten in de kennis en/of onzekerheden naar boven zullen komen. Een goed en doordacht monitoringsprogramma om de in het MER voorspelde effecten te evalueren kan hierin een meerwaarde betekenen. Per thema worden waar mogelijk een aantal evaluatiecriteria afgebakend in functie van een verdere monitoring van de effecten van het plan. Op deze wijze kan het plan gedurende de hele planperiode objectief en transparant opgevolgd worden en eventueel tussentijds bijgestuurd worden.

In het plan-MER zal per thema aangegeven worden of er eventueel opvolgingsmaatregelen voor te stellen zijn die vanuit de leemten in de kennis noodzakelijk worden geacht of die nodig zijn in functie van de aanpak en inhoud voor de vervolgpcedure en besluitvorming.

5. Integratie en eindsynthese

In een afzonderlijk deel zal het MER een thema-overschrijdende samenvatting geven over de verwachte gevolgen voor het milieu en hoe en in welke mate de voorgestelde maatregelen deze kunnen voorkomen of milderen. Bij de milderende maatregelen dient aangegeven te worden waar deze zullen/kunnen doorwerken.

6. Niet-technische samenvatting

De niet-technische samenvatting zal een afzonderlijk leesbaar deel van het rapport vormen dat de essentie van de overige delen beknopt en correct weergeeft. De tekst moet zodanig geschreven zijn dat hij begrijpelijk is voor een gemiddelde lezer.

7. Goedkeuring van de opstellers van het plan-MER

Zoals in de KG vermeld, zal Soetkin Verryt, erkend MER-deskundige voor de disciplines 'mens – ruimte' en 'landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie' als MER-coördinator optreden. De in de KG voorgestelde erkende MER-coördinator wordt goedgekeurd.

Zoals voorgesteld in de volledig verklaarde KG worden volgende disciplines in het plan-MER opgesteld door een erkend MER-deskundige: water, klimaat, mens-mobiliteit, biodiversiteit, landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie, mens-ruimtelijke aspecten, geluid en trillingen en lucht. Aanvullend op de KG, zal Ann Van Wauwe optreden als erkend MER-deskundige 'bodem'.

Er wordt vooralsnog geen erkend MER-deskundige voor de discipline 'mens-gezondheid' opgenomen in het team van MER-deskundigen.

Wijzigingen aan het team van opstellers in de loop van het m.e.r. moeten gemeld worden aan het Team Mer. De beslissing over deze wijzigingen zal mee gedeeld worden aan de initiatiefnemer.

Lina Grooten
Directiehoofd
Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en –projecten
Directie Gebiedsontwikkeling

Bijlage

Tijdens de terinzagelegging werden 7 unieke inspraakreacties vanuit het publiek ingediend.

De volgende instanties hebben gereageerd op de adviesvraag en zullen betrokken worden in de verdere procedure:

- Agentschap Innoveren en Ondernemen (advies van 31 maart 2020)
- De Lijn (advies van 9 april 2020)
- Team Externe Veiligheid (advies van 17 februari 2020)
- Infrabel (advies van 25 februari 2020)
- Departement Landbouw en Visserij (advies van 9 april 2020)
- MOW (advies van 14 april 2020)
- Provincie Vlaams-Brabant (advies van 16 maart 2020)
- Provincie Oost-Vlaanderen (advies van 6 maart 2020)
- Sport Vlaanderen (advies van 14 februari)
- De Vlaamse Waterweg (advies van 7 april 2020)
- Departement Omgeving (advies van 1 april 2020)
- Agentschap Onroerend Erfgoed (advies van 4 maart 2020)
- Agentschap Wonen-Vlaanderen (advies van 3 februari 2020)
- Provincie Noord-Brabant (Nederland) (advies van 7 april 2020)
- Dessel
- Herentals
- Brecht
- Boom
- Rijkevorsel
- Mechelen
- Willebroek
- Wuustwezel
- Heist-op-den-Berg
- Bonheiden
- Kapellen
- Oud-Turnhout
- Puurs-Sint-Amands
- Sint-Katelijne-Waver